

захищає громадянина від примусового нав'язування певних цінностей, ідеологій, релігійних переконань. Але це не означає, що в такому суспільстві моральні цінності втрачають своє існування. Навпаки, вони стають результатом вільного вибору індивіда, за який останній несе відповідальність.

Європейський Союз є співтовариством цінностей. У статті 6 Договору про ЄС чітко записано: «ЄС заснований на принципах свободи, демократії, поваги прав і основних свобод людини, а також на принципах правової держави; ці принципи розділяють усі держави-члени».

Саме європейські цінності зіграли роль консолідуючого чинника для різних верств сучасного українського суспільства та стали орієнтиром у боротьбі за гідне життя, свободу та незалежність.

Список використаних джерел

1. Цінності об'єднаної Європи. Електронний ресурс: https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/05/European_Values.pdf
2. Гладкий В. В. Основні ознаки європейських цінностей / В.Гладкий// Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: Матер. II Міжнар. наук.-метод. конф. (Суми, 28-29 травня 2021 р.). – 173 с.- С.35
3. Чередниченко А.А. Європейські цінності: теоретичні засади формування /А.Чередниченко // Державне управління та місцеве самоврядування, 2020, вип. 1(44), с. 20-25.

«НАЦІОНАЛЬНІ ТА ПАТРІОТИЧНІ ПОЗИЦІЇ, МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

Матвієнко Олена Валеріївна
доктор педагогічних наук, професор,

завідувач кафедри педагогіки і методики початкового навчання,
заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків
НПУ імені М. П. Драгоманова
o.v.matviyenko@npu.edu.ua

0000-0002-5746-4864

Матвієнко Ірина Андріївна

аспірант, старший викладач кафедри практичної психології,
заступник декана по роботі зі студентами
НПУ імені М.П Драгоманова

i.a.matviienko@npu.edu.ua

0000-0002-0905-078X

Вступ. Повномасштабне вторгнення росії в Україну кардинально змінило життя мільйонів, включно зі студентами, які опинилися в окупації, під обстрілами чи вимушено виїхали зі своїх домівок. На очах яких твориться нова історія вільного українського народу. Надійним фундаментом стає віра в наших воїнів, волонтерів та незламний дух козацького роду кожного українця. Саме зараз, коли кожен надає руку підтримки тим, кому це необхідно, наближає нас до перемоги. Ми – українці! І нас об'єднує любов до жовто-блакитного прапора, людей, які в будь-якому віці, чуючи мотиви "Ой у лузі червона Калина...", наспівують у відповідь гучніше!

Мета статті – розглянути та проаналізувати національно-патріотичне виховання як складову в становленні висококваліфікованого фахівця з чіткою громадянською позицією та поглядами.

Виклад основного матеріалу. Студентська молодь – це наше майбутнє країни. Її сила та надія. Тому вкрай важливим є вчасно дбати не тільки про розвиток розумових та творчих здібностей, але й засвоєння системи загальнолюдських, національно-патріотичних цінностей та понять, що мають становити основу культури у професійній підготовці сучасних здобувачів освіти.

Фундаментом виховного процесу у навчальному закладі лежить система виховних відносин між професорсько-викладацьким складом та молоддю. Де викладачі на власному прикладі формують у молодих людей чіткі національні та

патріотичні позиції, показують, як бути активною людиною у громадському житті та відповідальною за моральне становлення себе як особистості.

Національно-патріотичне виховання пускає своє куріння з формування патріотичних поглядів. Тому вкрай важливим стають знання про минуле і сучасне України. Адже саме вони стають рушійним важилем зародження патріотичної свідомості і служать механізмом, який регулює і спрямовує діяльність особистості. Теоретичні знання – це тільки початок патріотичного виховання, яке обов'язково передбачає втілення їх у вчинок, у практичну діяльність. У процесі діяльності знання перетворюються у переконання, ставлення особистості до минулого і сучасного України, у вміння та готовність діяти (Мірошніченко, 2017).

На Педагогічному факультеті НПУ імені М.П. Драгоманова життя вирує не дивлячись на складні умови в яких ми опинилися. Студенти та професорсько-викладацький склад беруть активну участь у волонтерстві та задіяні в теробороні.

Ми тримаємо зв'язок з кожним студентом. Нам важлива думка наших здобувачів освіти тому майже з перших днів війни функціонує гугл форма. Де студенти залишають свої заявки, а ми маємо можливість організувати освітній процес та враховувати їх пропозиції й зауваження, швидко реагувати та допомагати тим хто знаходиться в групі ризику.

Також за підтримки Студенського парламенту в Telegram функціонують студентські канали «PF_LEO» та «Чат ПФ», активно ведеться Instagram сторінка.

Прагнення до справедливості й миру, любов до рідної землі та свідомо громадянська позиція вкотре згуртували наш колектив і ми із запалом доєдналися до загальнонаціонального марафону єднання. У патріотичному онлайн-флешмобі «Я українець» студенти й викладачі прагнули привернути увагу до краси рідного краю, сприяти утвердженню патріотичних цінностей, переконань і поваги до української культурної та історичної спадщини в суспільній свідомості й особистих почуттях громадян.

За день до повномасштабного вторгнення Студенський парламент факультету запускає флешмоб підтримки. Вони розмістили відеоролики на своїх сторінках у

соцмережах із символікою України разом із хештегом #НІВІЙНІВУКРАЇНІ_ПФ. У відео ролику студенти розказували факти про Україну, перші згадки, цитували видатних діячів.

Не пропустили і 208-у річницю від дня народження Тараса Шевченка. Наші студенти цитували улюблені уривки великого Кобзаря. Тарас Григорович Шевченко – відомий український поет, художник, громадський діяч, який все своє життя любив Україну понад усе. Прикладом Шевченка надихається багато людей, його пророчі слова дають сили новим героям-захисникам: *«Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!»*

Війна докорінно змінила наше життя, наші цінності. Багатьом, на жаль, довелося покинути свої рідні домівки, багато хто залишився, але всі почали ще більше цінувати свій дім, свою малу та велику Батьківщину.

Творчий патріотичний проєкт Педагогічного факультету «Де би не був, не забуду свій дім» – це проєкт тепла й любові до рідної землі про ті мальовничі краєвиди, які зігрівають серце у ці похмурі дні. Це проєкт про життя, людей, сім'ю та дружбу. Ми спробували зібрати все тепло факультету в один ролик, щоб поділитися ним з кожним хто перегляне.

У цей складний час як ніколи важливо бути в єдності, підтримувати один одного та зберігати традиції нашого народу. Тому в цьому році ми святкували Великдень всією країною, в усіх регіонах України: Києві, Галичині, Криму, на Донбасі, Слобожанщині, Волині, Закарпатті, Поділлі, Полтавщині та місцях проживання українців за межами нашої держави під хештегом #ВеликденьРазом_НПУ_UA.

Пам'ятаючи про щоденний подвиг українських захисників на передодні святкування Великодня наш факультет передав волонтерам пакунки з великоднім хлібом та листами вдячності для наших воїнів.

Успішно стартував флешмоб із хештегом #ДякуюСолдате_ПФ_НПУ. З метою висловити вдячність нашим захисникам. Діти вдячні за те, що вони їх оберігають та дарують надію на світле майбутнє. Зігріймо серце солдата та висловимо їм свою

подяку за сміливість, мужність та стійкість. Ми обов'язково вистоїмо, завдячуючи нашим воїнам.

Студенти кафедри образотворчого мистецтва виконують портрети на замовлення, перераховуючи всю отриману авторську винагороду на користь ЗСУ. Практичні психологи працюють у різних куточках України та допомагають у збереженні психічного здоров'я дітей і дорослих, постраждалих від активних бойових дій російських окупантів. Початківці долучаються до волонтерської роботи, а саме: стають тероборонцями, шукають продукти та ліки, доставляють гуманітарну допомогу, плетуть маскувальні сітки, поселяють жінок і дітей, готують їжу для переселенців та воїнів ЗСУ, допомагають літнім людям, проводять заняття для дітей, збирають теплий одяг для переселенців. Студенти спеціальності дошкільна освіта беруть участь в проєкті «Мамо, я бачу війну». Проєкт спрямований на створення найбільшого та найціннішого у світі маніфест-колажу із дитячих малюнків про війну в Україні, який залишиться назавжди в цифровому просторі за допомогою NFT-технології.

І не дивлячись на складні умови в яких опинилася наша країна, надихаючись прикладом своїх наставників, студенти виконують свій професійний обов'язок, а саме, навчають діток з різних куточків України та наших маленьких переселенців, яким довелося виїхати закордон. Для цього було створено Освітній хаб, який стартував з 28 березня. Пізнавально-розвивальні заняття для дітей дошкільного віку, молодшого шкільного віку та підлітків.

Для найменших було розроблено розклад інтегрованих онлайн-занять, який складався з: розвитку мовлення, логіко-математичний розвиток, малювання, конструювання.

Тематика зустрічей для діток молодшого шкільного віку: українська мова, цікава математика, англійська мова, світ у гармонії (розвивальні заняття для молодших та старших школярів із доброчесності, формування людських цінностей і громадянської позиції та розуміння оточуючих обставин), творчі заняття (простір дитячої творчості та креативності, який є терапією для душі та розуму, організований

фаховими арттерапевтками та практичними психологинями), щоденні руханки, читайка, уроки розвитку критичного мислення, уроки з психологами

Висновки. Опираючись на активну діяльність наших студентів та їх погляди, ми можемо зробити певні висновки.

Патріотичне спрямованість навчально-виховного процесу дає можливість реально впливати на становлення конкретних життєвих та професійних компетентностей молоді, розширює діапазон виявлення здібностей, збільшує можливість особистості зайняти гідне становище у суспільстві та виявити свою свідому патріотичну активність (Мурсамітова & Гарбузюк, 2016).

На молодь впливає панівна картина світу, культурні традиції, соціально-історична ситуація. Загроза з якою зіткнулося все населення нашої країни, залишила чіткий слід в серці кожного українця. Безпека та свобода населення за всіх часів була однією із ключових у суспільстві.

Формування патріотичних поглядів та чіткої громадянської позиції – запорука стабільного розвитку держави, один із чинників її позитивного міжнародного іміджу. Молоде покоління уособлює в собі потенціал кваліфікованих трудових резервів країни, основний інтелектуальний потенціал суспільства та є активним суб'єктом соціального відтворення і рушійною силою подальших соціально-економічних змін та суспільного розвитку держави.

В наших планах багато ідей.

Ми не плануємо зупинятися, а навпаки набираємо обертів.

З Україною в серці, з любов'ю до кожного українця!

Список використаних джерел

Мірошніченко В.І. Патріотичне виховання майбутніх офіцерів-прикордонників у сучасних умовах. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: тези доповідей науково-практичної конференції* (Харків, 7 квітня 2017 р.). Харків: МВС України, ХНУВС, 2017. С.14–16.

Мурсамітова І.А., Гарбузюк Т.В. Національно-патріотичне виховання як засіб формування соціальних та життєвих компетентностей студентської молоді. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки)*: зб. наук. праць. Старобільськ, 2016. № 6. С.252–259.

БЕЗБАР'ЄРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ НА ОБ'ЄКТАХ ЖИВОЇ ПРИРОДИ (ДОСВІД ТА ПОДАЛЬШІ НАМІРИ НА ЙОГО РОЗВИТОК)

BARRIER-FREE ENVIRONMENT ON WILDLIFE OBJECTS (EXPERIENCE AND FURTHER INTENTIONS FOR ITS DEVELOPMENT)

Матяшук Раїса Костянтинівна

Завідувач відділом дендрології та паркознавства кандидат біологічних наук,
старший науковий співробітник, Державна установа «Інститут еволюційної екології
НАН України», raisakiev2015@gmail.com

Войтюк Юрій Олександрович

кандидат біологічних наук, доцент кафедри офтальмопедагогіки та
офтальмопсихології факультету спеціальної та інклюзивної освіти, Національний
педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, yuriy_voytyuk@ukr.net

У цивілізованому світі практика ботанічних садів та куточків живої природи для людей з інвалідністю (з хворобами опорно-рухового апарату, зору та ін.) в міських парках поширена давно – від найпершого аптекарського саду в Італії (в м. Падуї) заснованого в 1545 р. Спеціальні маршрути і куточки для людей з порушенням зору тепер є в Угорщині (Будапешт), Румунії (м. Ясси), у Великобританії, Чехії, США, ПАР, на Бермудських островах та ін. Ця практика має не лише естетичне значення, забезпечує можливість «натурального навчання» і знайомства з елементами природи